

«Per als valencians, la via Madrid s'ha extingit»

La Fundació ACTA, organitzadora de les Jornades de debat Nosaltres (i) els valencians, té en preparació una campanya a favor del retorn a Barcelona de *La Chute de Barcelona*, el Corbousier que és exposat al Princesa Sofía de Madrid; un debat sobre les principals tendències del periodisme internacional i unes jornades sobre Europa a finals del segle XX, en què participaran el nord-americà David Bell i l'alemany Jürgen Habermas.

Josep Ma. Pasqual

Pilar Rahola, després de molts anys que això no passés, ha estat justament ACTA qui ha aconseguit reunir en un debat personalitats diverses de la vida econòmica, cultural i política valenciana...

—La sensació que teníem a ACTA quan vam decidir organitzar aquest debat era que feia molts, molts anys que no es parlava amb normalitat del País Valencià i que, a més, totes les veus plurals que hi havia al País Valencià no havien disposat d'una tribuna a Barcelona per a explicar la seva versió. Coneixíem les veus més properes però no tot l'altre ventall, que també s'havia d'escoltar perquè està articulant un determinat país, ens agradi o no com ho fa.

També volíem desdramatitzar. De vegades es té la impressió que es pot parlar del Quebec i no del que passa al País Valencià. És un tema tan delicat que només se'n parla amb els amics. Per això vam decidir fer una anàlisi seriosa sobre què està passant al País Valencià, des de les vessants econòmica, cultural i política, i que els mateixos valencians ens ho expliquessin.

—Mentre que en el debat econòmic i en el cultural participaven ponents del País Valencià i de Catalunya, ¿perquè en el debat polític només hi havia ponents valencians?

—No es tractava tant de debatre les diferents polítiques que es fan a banda i banda del país, sinó que els valencians expliquessin quines opcions polítiques hi ha allà, i després, si calia, ja fariem el debat. Estàvem en un estatí en què ni tan sols coneixíem quines eren les opcions polítiques del País Valencià, i això era greu. De tota manera hi havia una fila zero perquè els polítics catalans hi poguessin dir la seva.

—¿I aquestes intervencions van

convertir-se en un dels moments àlgids de les Jornades?

—Probablement sí. El debat que es va fer entre totes dues bandes de la taula va ser molt ric, tant, que caldrà llegir-lo amb calma quan es publiqui, perquè no s'escapi cap de les idees molt interessants que s'hi van dir.

—¿Qui va ser el ponent que més us va sorprendre?

—Molt, Leopoldo Ortiz Climent. Un discurs molt modern, molt pensat —no preparat—, gens agressiu i que dóna molta perspectiva de futur. També ens va sorprendre tot el discurs del Damià Mollà, explicant-nos què era la tercera via, que era una cosa que ens havia arribat una mica distorsionada.

També va ser interessant veure com s'articulava el discurs des d'una posició com la de Ricardo Bellveser, a més que era interessant que es fes en català, que es fes a Barcelona i amb un públic que potser li era contrari. De les posicions més dretanes només en coneixíem l'anècdota, només allò més irascible i més salvatge, però que un senyor des d'una taula expliqui i articuli aquell discurs polític és sorprenent. No és que t'hagi convençut però és interessant tenir-lo a la taula i que te'l pugui dir.

Veure que es podia fer el debat, que es deien coses i que no passava res, que no es feien lectures estranyes, ens va deixar també molt satisfets. A més ens va semblar que posàvem les bases per a un debat posterior. Profund. Que s'ha fet de fer. Que de moment només s'ha fet una mica i s'han posat sobre la taula alguns elements de reflexió.

—¿Un debat que ara s'ha de portar al País Valencià? ¿Un «Nosaltres (i) els catalans»?

—Això, vosaltres. Nosaltres ja l'hem fet. Si a València hi ha interès a fer una reflexió des d'aquella banda, o simplement la mateixa reflexió però en un paisatge diferent... aviseu-nos, però em sembla que us toca a vosaltres organitzar-ho.

—Del discurs de Vicent Pitarch i del de Quico Mira, ¿no n'has de dir res? ¿Menys sorprenents?

—No podia haver-hi sorpresa, són discursos més coneguts i entranyables, segurament.

—¿I moderns?

—No els he analitzat tan a fons. Però com a Pilar Rahola, no en nom d'ACTA, potser diria que el de Pitarch el vaig trobar un pèl desfasat. Quico Mira va fer el discurs que tocava. Però tots dos són discursos pròxims al nostre i per tant coneguts i entranyables.

—El debat econòmic, ¿el més nou?

—El més nou i també el menys fet, el menys escoltat i el més difícil de comprendre així d'entrada.

—¿Tan difícil com que Madrid faciliti el futur econòmic valencià?

—Aquesta és una idea que va interessar molt a la majoria dels assistents. Els valencians comencen a dir, tant Madrid, tant Madrid, però del TGV ens n'hem quedat fora. Tant Madrid, però Europa passa per Barcelona. Potser hem de començar a estrènyer els lligams econòmics entre València i Barcelona.

En el debat econòmic feia la impressió que la dinàmica econòmica de Catalunya, del País Valencià i tot el repete europeu, obligarien a mantenir relacions més estretes que les que hi ha. Per part dels ponents valencians, a més, feia la impressió que ens deien que la via Madrid s'havia extingit. La qüestió del TGV ha fet molt de mal, els mateixos valencians han explicat com els han deixat fora.

—Debatre el futur d'aquest país amb la participació de veus divergents, fins i tot contràries, no s'havia fet mai. ¿Què ha canviat en el terreny de les relacions entre el País Valencià i Catalunya perquè ara hagi estat possible iniciar el debat?

—Fa dos anys no s'hauria pogut fer, ara sí. S'ha relaxat la tensió. Els valen-

«Nosaltres pensem que es pot estructurar un pensament nacional des de la modernitat, sense cap mena de mania»

cians haurien d'explicar què ha passat a València, que és on d'alguna manera hi havia la tensió. Per això et deia abans que el discurs de Vicent Pitarch em semblava una mica antic, perquè no reflecteix aquest relaxament i bona entesa que en aquests moments pot haver-hi. Ara és un moment dolç i potser el moment de començar a parlar.

—Després del ressò informatiu de les jornades «Nosaltres (i) els valencians», potser també convé parlar d'ACTA. ¿Què és i per què va sorgir?

—ACTA és un grup d'amics. Som una gent jove, relativament poc significada, però que comencem a tenir una certa presència en premsa. Individualment, ens adonàvem que hi havia un discurs anacional, o antinacional, bastant cohesionat i homogeni i que, en canvi, no hi havia cap col·lectiu que ar-

ticulés el discurs contrari, que tingués la voluntat d'articular el discurs nacional, fet des de la tranquil·litat i no fet des de cap banda de la Plaça de Sant Jaume. ACTA és també un grup generacional, amb uns referents comuns, un llenguatge comú...

—I disposat a fer la seva pròpia aportació al debat intel·lectual...

—Temem la sensació que el debat intel·lectual —no el partidista o el polític— estava molt encongit, que hi havia tal virulència que qualsevol opinió queia inevitablement en la bipolaritat i que perdia força perquè estava marcat d'inici.

No som en absolut els únics que podem activar el debat intel·lectual, en aquest país hi ha molta gent i molt interessant, però també n'hi ha molta que està relaxada. Des d'ACTA inten-

tem reactivar el debat intel·lectual i a més amb un discurs nacional.

—Aquest discurs anacional o antinacional a què et referies, ¿al voltant de quines idees s'articula?

—És com si parlar de nacionalisme, parlar des d'uns objectius nacionals, volgués dir parlar des de la catacumba, el ruralisme, el provincianisme, la carrincloneria, significués donar sortida als aspectes més negatius del pensament. Nosaltres som gent relativament jove, relativament moderna, políticament culta i pensem que es pot estructurar un pensament nacional des de la modernitat, des de la valència, des de la intel·ligència, sense cap mena de mania. Ara podem debatre en igualtat amb els que no creuen com nosaltres. El que no podia ser era que ells estiguessin situats més amunt i els al-

Editorial Empúries

Col·lecció Narrativa

A mig camí entre Poe i Borges
26 relats inquietants que consagren un gran escriptor.

Josep Palàcios

ALFABET

Un llibre extraordinari que els lectors informats esperen de fa temps.

Biblioteca Universal Empúries

Joan Ferraté

PROVOCACIONS

a cura de David Castillo

SER DEL SEGLE

Antologia dels nous poetes catalans.
La continuïtat de la poesia catalana assegurada per Xavier Lloveras, Jordi Comudella, Albert Roig, Carles Torner, Margalida Pons, etc.

Col·lecció L'odissea

Narrativa del segle XX per a joves

Gemma Lienas

AIXÍ ÉS LA VIDA,

CARLOTA

Un personatge encantador —la Carlota— amb qui tots els joves simpatitzaran.

Pep Coll

LA MULA VELLA

Del Pirineu al Caixmir
Les transformacions del Pirineu a la postguerra, a través de la vida d'una mula.

Escola Aula

EL LLIBRE DELS LLIBRES

Amb motiu del 20è aniversari l'Escola Aula aplega els millors textos i dibuixos dels seus alumnes.
200 pàgines molt il·lustrades.

Col·lecció Tros de paper

Pep Coll, Vidad Vidal i altres

BOT DE PERNES

Els nous narradors de Ponent.

Distribució: **Paidós.**

Marià Cubí, 92 - 08021 Barcelona

DOMÈNEC UMBERT

«El drama o la sort del català és que per supervivència ha de ser català, o no és res».

tres semblessin uns pobres desgraciats de comarques.

—*¿Discutiïu la idea de la Catalunya-ciutat i de la immensa importància de la ciutat enfront de la idea de la nació?*

—No la discutim, però sí que la matisem amb molts, molts matisos i amb moltes moltes prevencions. Feia la impressió que s'estava articulant un discurs sobre la ciutat per contraposar-lo al discurs sobre la nació. Però ACTA no va néixer per contrarestar aquesta idea, sinó per a participar en el debat sobre aquest tipus d'idees.

—*¿Què en penses, que el debat intel·lectual estigui tan pròxim al debat polític?*

—Em sembla perfecte. Sovint el sobrepassa i sovint coincideixen. Però el que ens toca fer a nosaltres és el debat intel·lectual. Participar-hi, ja que creiem que una mica està empobrit.

—*¿I quins partits polítics tenen cabuda en la vessant nacional del debat intel·lectual?*

—No em definiré jo sobre això perquè no és el meu problema. Com a ACTA el que pretenem és enriquir el debat, si ho aconseguim i se n'aprofiten els partits, perfecte. Si no serveix, potser és que ho hem fet malament. Ara, quins partits poden participar en el debat, no ho sé. La nostra voluntat seria arribar a la sintonia. A totes bandes, en aquest país, hi ha gent que creu en la identitat nacional, en la diferència. Hem de trobar els punts de contacte per ajudar que aquest país sigui un país diferent.

—*¿Inevitablement, fer nacionalisme és fer pujolisme?*

—Em semblaria un error greu si es

fes aquesta lectura. Voldria dir que el debat intel·lectual és empobridor. La nostra única voluntat és deixar anar idees de cara a vertebrar definitivament aquest país i consolidar-lo. Segurament això deu estar pròxim a unes polítiques determinades, no només les pujolistes, també a Esquerra Republicana, a certs sectors del PSC, no cal dir del PSUC; en molts partits hi ha una voluntat nacional; nosaltres, el que podem fer com a intel·lectuals no és ajudar ni els uns ni els altres, sinó ajudar el país. Si ajudem el país ni que sigui una mica, ens ajudem nosaltres mateixos, perquè el drama o la sort del català és que per supervivència ha de ser català, o no és res.

—*¿L'horitzó del 92, amb tot el que s'està fent avançar la identificació entre Barcelona i Espanya situa el país en un període delicat?*

—És un moment delicat per a tots. La doble capitalitat, per exemple —torno a parlar en nom propi—, vol dir sucursalisme. S'ha d'optar per la dinàmica pròpia o per la dinàmica compartida. I tota l'onada del 92 no serveix per reforçar la diferència, sinó la uniformitat. Estem en una onada molt forta de nacionalisme espanyol. Forta i convençuda. Des de Madrid ho estan fent molt bé, sense conspirar. Tenen el poder i volen vertebrar un país que saben que no el tenen vertebrat. I saben donar fama pública a tot allò que reforça l'espanyolitat i que els converteix en un país concret. Els va molt bé a ells però a nosaltres gens, per això és inevitable que en la mesura que es pugui hàgim de reforçar la catalanitat, la nostra diferència, simplement per sobreviure. □